

ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ НА МАТЕРІАЛАХ АНГОЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ РІШЕНЬ ЄСПЛ

Переклад юридичних офіційних документів є одним із найскладніших видів перекладу. Такий переклад вимагає не лише особливої уваги, а й наявності фонових юридичних знань у перекладача. Офіційні юридичні документи укладаються з дотриманням правил юридичного діловодства, що завжди ставить перекладача перед проблемою вибору і застосування відповідних перекладацьких прийомів.

Найбільш впливовою європейською інституцією, що має безпосередній вплив на функціонування національного механізму захисту прав людини є Європейський Суд з прав людини (далі – ЄСПЛ). ЄСПЛ ухвалює рішення, які є обов'язковими для виконання в державах-учасниках Конвенції. Переклад та опублікування повних текстів рішень ЄСПЛ українською мовою для спеціалізованих у питаннях практики ЄСПЛ юридичних видань забезпечує Міністерство юстиції України [1, с. 321].

При перекладі текстів рішень ЄСПЛ першочерговим завданням перекладача є адекватний переклад термінів, що є особливо важливим для вітчизняних суддів, які використовують практику ЄСПЛ у своїх рішеннях. З метою недопущення неправильного та помилкового пояснення термінології рішень ЄСПЛ необхідною умовою є забезпечення еквівалентності перекладу.

Еквівалентність при перекладі термінів – це збереження відносної рівності змістової, семантичної, стилістичної й функціонально-комунікативної інформації, що міститься в тексті оригіналу та перекладу. У перекладознавстві виокремлюють три типи еквівалентності при перекладі складних англомовних термінів: 1) повна; 2) часткова; в) хибна (безеквівалентність) [2, с. 24].

Приклади повної, часткової та хибної еквівалентності при перекладі з англійської на українську мову ми розглянемо на основі Справи ЄСПЛ «Свіргунець проти України» (Заява № 38262/10) [3] / Case of Svirgunets v. Ukraine [4].

При повній еквівалентності лексичні одиниці на рівні вираження та змісту повністю співпадають, тобто мають абсолютно однакове значення в оригіналі й перекладі. Ці приклади демонструють, що українські терміни, які вживаються при перекладі рішень ЄСПЛ повністю відповідають англійським термінам, які використано в оригінальних текстах рішень.

Прикладами повної еквівалентності є: satisfaction (англ.) – сатисфакція (укр.); procedure (англ.) – процедура (укр.); Convention (англ.) – Конвенція (укр.); Protocol (англ.) – протокол (укр.); Ukrainian hryvnias (англ.) – українська гривня (укр.); instance (англ.) – інстанція (укр.).

Часткова еквівалентність при перекладі означає, що перекладач не може знайти точний еквівалент певного терміну в українській мові, і тому використовує замінний термін наближений до оригінального. У випадку з

рішеннями ЄСПЛ часткова еквівалентність може виникнути коли терміни, які вживаються в оригінальному тексті не мають абсолютно точного еквіваленту в українській мові.

Прикладами часткової еквівалентності є: compensation – компенсація і відшкодування; confiscated (англ.) – конфіскований і вилучений (укр.); reparation (англ.) – репарація і відшкодування (укр.), contract (англ.) – контракт і договір (укр.).

Хибна еквівалентність при перекладі має місце, коли перекладач обирає неправильний еквівалент для термінів, що призводить до заміни змісту тексту. Це може бути наслідком недостатньої кваліфікації чи уваги перекладача до контексту або неправильної інтерпретації оригінального тексту. При аналізі автентичного перекладу Міністерством юстиції України Справи ЄСПЛ «Свіргунець проти України» ми не знайшли прикладів неправильного розуміння перекладачем та передачі юридичної термінології оригіналу українською мовою. Хоча серед понять та термінів, які могли б сприйматися як хибні при перекладі можна виокремити такі приклади: observation, observes, які можна було б перекласти як: обсервація, обсервувати. Проте в автентичному перекладі цього рішення ці терміни перекладено так: «observation» – зауваження, а термін «observes» – зауважувати. На наш погляд, такий варіант перекладу підтверджує фонові юридичні знання у перекладача та високий рівень володіння юридичною англійською мовою.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що хибна еквівалентність може мати серйозні наслідки, особливо в текстах рішень ЄСПЛ. Тому важливо, щоб перекладач мав достатній рівень знання юридичної англійської мови для забезпечення точного та адекватного перекладу текстів рішень ЄСПЛ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ляшенко Р.Д., Нагієв Б. М., Кудра А. В. Проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини Україною. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 2. С. 320-324.

2. Ковалевська Т.І, Царук А.О. Способи забезпечення еквівалентності та адекватності перекладу англійськомовних складних термінів в написанні проєктів європейського стандарту. *Актуальні проблеми сучасної транслатології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації* : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. Вінниця : Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2020. 200 с.

3. [Справа «Свіргунець проти України» \(Заява № 38262/10\)](#). Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 20.12.2022. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_h61#Text (дата звернення: 05.05.2023).

4. Case of Svirgunets v. Ukraine. (Application no. [38262/10](#)). STRASBOURG, 20 December 2022. URL : [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%2238262/10%22\],%22languageisocode%22:\[%22ENG%22\],%22respondent%22:\[%22UKR%22\],%22itemid%22:\[%22001-222075%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%2238262/10%22],%22languageisocode%22:[%22ENG%22],%22respondent%22:[%22UKR%22],%22itemid%22:[%22001-222075%22]}) (дата звернення: 05.05.2023).